

Het ontdekken van God (3) + reactie

Dank voor je reactie en je vraag naar mijn gedachten. De vraag, die jij stelt en waar vast wel meer mensen mee zitten: **Als je dan aan de ene kant niet meer geloven kunt in God als een persoon, die van alles regelt en het woordje 'God' eerder invult met kracht, of energie of overstijgende ervaringen, ben je dan toch niet iets kwijtgeraakt?** En misschien sterker nog: Doe je dan wel recht aan alles wat ons is verteld van God, met name dat we altijd bij Hem terecht kunnen en dat Hij zich over ons ontfermt? Dat we in Hem geborgen zijn?

Ik moet je eerlijk zeggen, dat **terugkijkend op het proces in mijn leven rondom het nadenken over het geloof en God** het een hele tijd geduurd heeft, voordat ik genoeg vertrouwen kon hebben in het Verhaal van God om een heleboel denkconstructies los te kunnen laten. Misschien is het al wel **begonnen in het eerste jaar van mijn theologische opleiding**. Toen werd er gezegd, dat ik moest rekenen op een **crisis in mijn geloofsleven**: namelijk dat ik bepaald werd bij twee verschillende manieren om met God om te gaan. **Aan de ene kant kwam God op de snijtafel** te liggen om via studie te proberen zoveel mogelijk te begrijpen van God en **aan de andere kant** ging het er toch ook om, dat ik **een relatie had met diezelfde God** en dat ik Hem steeds weer opnieuw kon benaderen in mijn gebedsleven. (over dualisme gesproken...). Ik moet zeggen, dat ik niet het gevoel had, dat het één een negatief effect had op het andere. Ik denk (en dat is achteraf wat gemakkelijker onder woorden te brengen), dat ik een **onderscheid zag tussen het denkwerk van mensen** (dat 'snijtafelwerk'), met alle mitsen en maren van wel of niet goed klinkende theorieën en dogma's en **aan de andere kant het persoonlijke vlak van een relatie** met God, als de ongrijpbare Andere, waarin ik het vertrouwen had dat Hij van me hield en het beste met me voor had. Geen zekerheden, als het om het denken ging (*'nu zien we nog door een spiegel in raadselen'*), maar wel een soort basisvertrouwen en geborgenheid als het om het gevoel ging. **Ik ging uiteindelijk steeds lossen om met theorieën** en herkende veel mensenwerk in de manieren waarop mensen over God, de Bijbel en allerlei geloofswaarheden omgingen. Dat het vaak meer gaat om je gelijk te krijgen, dan dat het gaat om het 'zien' van de ander. Ja, en dan ontkom je er ook niet aan, dat je ontdekt dat het niet alleen de anderen zijn, die zo met geloof en God omgaan, maar dat je daarin ook jezelf tegenkomt. Dan komen de vragen, niet zozeer naar geloofswaarheden, maar wel naar iets van geloofszekerheid. Wat was het geweldig om te ontdekken, dat **'waarheid' in het grieks** betekent: *'ontdekking'* (- 'het deksel eraf'), als gevolg van rationaliseren en in het Hebreeuws **'betrouwbaarheid'** (van het woord 'amen'), meer als grond van je bestaan en je gevoelsleven. Voor mij een wezenlijk onderscheid! Zo ben ik meer op het spoor van het Hebreeuwse denken gezet.

Ik moet een lang verhaal korter maken: Mijn belangrijkste ontdekking in de loop der jaren is toch wel geweest, dat **de Bijbel een boek is door mensen geschreven over wat ze hebben meegemaakt in hun leven**, en hoe ze dat gezien en geïnterpreteerd hebben in het licht van wat ze dachten over God. In die verhalen zie ik alles wat ik in ons menselijk handelen kan herkennen, met daartussendoor, daar soms bovenuit, of zelfs helemaal onderdoor elementen van een verhaal,

dat meer is dan het menselijk verstand kan bedenken. En dat is precies hetzelfde als ik ook in mijn dagelijkse leven zie gebeuren om mij heen, maar ook door mijzelf. Daar is geen verschil. Dus **het idee van de Bijbel is Gods Woord** en daar moet je dus van afblijven **is voor mij een menselijke opvatting**. Dat de Bijbel als **Gods Woord** gezien kan worden, **slaat niet op de letterlijke teksten** maar op het feit dat **in die menselijke verhalen Gods Verhaal te ontdekken valt**. Niet vanzelfsprekend, maar als ontdekkingstocht en ontgaan van enig machtsvertoon. Met als leidraad 'liefde die zichzelf niet zoekt'.

Ja, en wat ik misschien wel het allerbelangrijkste vind is **dat ik gemerkt heb, dat dat verhaal mij dragen kan**. Dat ik mijn leven in het licht van dat verhaal mag leven, en dat dat verhaal mij ook steeds wat te zeggen heeft. En dat ik steeds maar weer dat verhaal onder ogen kom en dat dat verhaal mij confronteert met mijn handel en wandel.

Om daar woorden aan te geven, zou je kunnen zeggen, dat het om een diepere werkelijkheid gaat dan een verhaal van evolutie (= 'je eigen hachje redden voor het nageslacht'). **Verstandelijk bezien begint hier het stotteren** en moeten we het, denk ik, doen met de uitdrukking: **'geraakt door het mysterie'**.

En wat komt er dan in de plaats van het spreken met en handelen van God? Misschien moeten we wel meer werk maken om op een oprechte manier met onszelf en met anderen te praten en een relatie aan te gaan. In het licht van en misschien ook wel in het gesprek met dat Verhaal. Ik denk dat er al veel van het Verhaal van God dichterbij komt en realiteit wordt als mensen elkaar meer in de ogen (durven) kijken en dan proberen iets oprecht te zeggen. Dan komt ook het gedragen worden dichterbij, en misschien ook wel het gevoel van de eeuwigheid (al was het maar een moment). Ik vind het al heel wat om te zeggen: alles wat we over hemel en hel zeggen, heeft meer betekenis voor nu en voor ons gevoel voor het leven en de wereld, dan dat het heeft voor na de dood. Zo kan ik mij gedragen voelen door het Verhaal van God en kan ik mij ook toevertrouwen aan dat verhaal. En tenslotte: **het verhaal hoeft niet te verdwijnen in de eeuwigheid, het heeft soms hier en nu al eeuwigheidswaarde...**

Maar misschien levert dit al wel weer reacties en vervolgvragen op!

Reactie:

Het is zondagmorgen en ik kijk de preek voor straks nog even over.

Het is het verhaal van de vrouw met dat peperdure kruikje olie waarmee ze het hoofd van Jezus zalft. Die vrouw die met lef risico's aangaat om dit gebaar te maken. Een gebaar dat volgens Marcus (14: 3 – 9) geen andere betekenis kan hebben dan een vooraankondiging van lijden en sterven van Jezus. Aan jezelf voorbij kijken en gericht zijn op een liefde die niet zichzelf behaagt, maar erop uit is om de ander in het licht te stellen. Dat gebeurt in dat verhaal wederzijds en brengt iets aan het licht dat voor de rest in die feestzaal nog ongezien blijft. Nog eens goed kijken naar exegese en hermeneutiek hebben dat accent in de woordverkondiging van straks versterkt. Jouw bijdrage heeft me daarbij geholpen. Die connotaties bij Bijbelverhalen, waarin God zichtbaar wordt, niet omdat Hij er opeens lijfelijik staat, maar in keuzes en handelen van mensen present is, zijn steeds sterker voor me gaan leven in de afgelopen jaren. Ik word binnenkort zestig en ben daar wel blij mee. Het geeft ruimte om me te ontdoen van ballast van alles wat moet worden bereikt in een mensenleven en maakt dat ik meer (meer dan eerder) oog krijg voor het verschil tussen

hebben en zijn. Twee grote gebeurtenissen in mijn leven droegen daar aan bij en zetten me op een wat je een contemplatief spoor zou kunnen noemen. Er was veel om over na te denken, met name over God en mijn beeld van de schepper van hemel en aarde. Ik ben dankbaar voor de ontdekking dat God weldegelijk een gezicht kan krijgen in de ontmoeting met anderen. Het zit 'm inderdaad, althans dat is ook mijn ondervinding, in die momenten waarop jij gezien bent of zelf uitgenodigd bent die ander in het gelaat te zien. Dat zijn woorden van Levinas die in de ontmoeting met de ander niets meer of minder onderkende dan dat je in het gelaat van de ander God ontmoet. Zo zijn we aan elkaar gegeven en ben ik mijn broeders hoeder, zoals mijn broeder mij hoedt, want verantwoordelijk voor elkaar. Niet als een verplichting, maar als een daad van evangelie. Samen handen en voeten geven aan wat jij kernachtig omschrijft als de Liefde die zichzelf niet zoekt. 1 Cor. 13 krijgt zo nog meer gezicht en gewicht merk ik. Ook beelden als lichaam van Christus als een entiteit en niet alleen als opdracht komen nu meer op hun plek. Niet leven van de antwoorden, maar hopen met de vragen, zo zou je mijn geloof kunnen omschrijven. En naarmate de tijd verstrijkt voelt dat rijker dan het gebouw waarin ik hiervoor woonde. Wat ik eruit meeneem (uit dat gebouw van vroeger) is wat jij omschrijft als Basisvertrouwen. Dwars door alles heen is er dat vreemde besef van grond om op te staan een hand om in te vallen. Daarmee wordt dat beeld van de arend bijvoorbeeld een voor mij veel existentiëler beeld dan het ooit hiervoor was. Ik vond het een mooi metafoor, maar nu is het de wind onder mijn vleugels. Over wind gesproken, In de dogmatiek vonden we een antwoord op de vraag naar het dilemma van God als Vader, Zoon en Geest. (drie personen, één substantie om de Latijnse definitie letterlijk te vertalen). Het is een constructie om een (handelings)verlegenheid mee op te lossen. Maar dat gezegd hebbende ben ik nog wel benieuwd naar jouw gedachten over het verhaal van Pinksteren. Een feest van een radicale vernieuwing van de wet, of toch een mysterie dat ons omgeeft en Ruach bevat als (daadwerkelijke?) kracht om uit te putten?? Is jouw gevoel bij opgetild zijn en zien soms even hetzelfde als de presentie van Gods Geest bijvoorbeeld?